

# Beatles versus Stones

## Hoe twee toonaangevende bands de sixties tekenden

Van de twee grootste bands aan het begin van de popgeschiedenis is bekend dat ze goed met elkaar overweg konden. Deze wederzijdse tolerantie was echter bij de fans van de bands niet terug te vinden. In de zestiger jaren was je óf voor de Beatles, óf voor de Stones. Ook in historisch opzicht zou je kunnen zeggen dat ze elkaars tegenpolen waren.

Quinten Koster is redacteur van Kleio.

**D**e sixties zijn het decennium van de hippies en flowerpower. Voor velen begint de flowerpower pas echt als de Beatles in 1967 hun album *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* uitbrengen. Hoewel de Beatles niet speelden op het Woodstockfestival van 1969, het hoogtepunt van de sixties, zijn ze voor veel mensen nog steeds de belichaming van het decennium van 'Peace, Love and Music'.

Na enkele naamswijzigingen zagen de Beatles in 1960 het levenslicht. De band zou tot 1970 actief blijven, maar hun invloed ging veel verder dan die tien jaar. In 1961 werd Brian Epstein hun manager en een jaar later namen ze hun eerste echte eigen single op: *Love Me Do*. Deze single kwam niet hoog in de Britse hitparade, maar daarna ging het snel met de jongens uit Liverpool. Al in 1963 sprak de Britse pers van een heuse *Beatlemania*.

Na een optreden in de Amerikaanse *Ed Sullivan Show* werden ook de Verenigde Staten onder de voet gelopen. Overal ter wereld stonden nu massa's uitzinnig schreeuwende mensen de Beatles op te wachten. Zo ook in Nederland.

### There's a place...

In 1964 deed de band uiteindelijk ons land aan. In het kader van hun eerste wereldtournee landde op 5 juni het vliegtuig van John, Paul en George op Schiphol (Ringo Starr was ziek en werd vervangen door Jimmie Nicol), waar ze verwelkomd werden door drieduizend hysterische fans. Meisjes in Volendamse klederdracht heetten het illustere viertal welkom. Na een persconferentie reden ze door naar Hillegom, waar ze in een beursgebouw opnames maakte voor een televisie-uitzending van de VARA. Hier beantwoordden ze enkele vragen

van fans en speelden ze een vijftal nummers. Na de overnachting in het Doelen Hotel in Amsterdam maakten de Beatles de volgende middag rond twaalf uur een rondvaart door de grachten van de stad. Op bruggen en kades stonden dikke rijen fans hun idolen toe te schreeuwen. Niet iedereen wist het daarbij droog te houden. Sommige fans sprongen in het water, maar zij werden er weer snel door de politie uitgevist. De beelden van deze rondvaart zullen bij veel mensen wel bekend zijn.<sup>1</sup>

### Beatles in Blokker

Na de rondvaart moesten ze echt muzikaal aan het werk. Enigszins vertraagd kwamen de Beatles twee uur te laat aan in het kleine Noord-Hollandse dorpje Blokker. Hier zouden ze in het groenteveilingcomplex 'Op Hoop van Zegen' twee concerten van 25 minuten geven.

Fans wachten de Beatles bij het vliegveld op in 1964. Met een mooie spelfout op het spandoek. Foto: Harry Pot, Nationaal Archief.





Dit nu legendarische optreden was geregeld door Ben Essink, de slungelachtige zoon van de burgemeester van Blokker. Hij wilde de rivaliserende jeugd van Ooster- en Westerblokker nader tot elkaar brengen. En een concert leek hiervoor een uitgelezen mogelijkheid. Probleem was alleen dat de reguliere concertzalen in de behoorlijk gelovige regio de Beatles steevast 'de duivels' noemden en hun dus geen ruimte wilden geven. Gelukkig voor Ben Essink was zijn vader niet alleen de burgemeester van Blokker, maar ook de voorzitter van het veilingbestuur. Zo kwam 's werelds grootste popband terecht in een onbekende veilinghal van een nog onbekender klein Nederlands dorpje.<sup>2</sup> Het middagconcert was op het laatste moment nog door Radio Veronica toegevoegd. Gek genoeg zat de zaal voor dat optreden slechts halfvol. Maar 's avonds waren alle 7.500 toegangsbewijzen volledig uitverkocht. In het voorprogramma stonden The Torero's, The Hot

Jumpers, The Fancy Five, Jack & Bill, The Candy Kids, John Russell & The Clan, Wanda, Karin Kent, Het Dominique Kwintet en Ciska Peters. Allemaal grote namen uit de (plaatselijke) popgeschiedenis die de tand des tijds net iets minder goed doorstaan hebben dan de hoofdact.<sup>3</sup> Of de aanwezige fans echt van de muziek van de Beatles hebben kunnen genieten is niet helemaal zeker. Volgens Willem van Kooten, diskjockey van Veronica die het concert heeft meegemaakt, was eigenlijk alleen het geschreeuw en gegil van de fans te horen. Die schreeuwende fans waren niet uniek voor Nederland. Overal ter wereld was het gegil tijdens de concerten van de Beatles oorverdovend. Ook de Beatles zelf merkten dat hun muziek tijdens optredens de oren van hun fans moeilijk kon bereiken. Het gegil overstemde alles. Mede hierdoor besloten ze in 1966 dat het wel even genoeg was met dat optreden. Daar kwam bij dat de nieuwere nummers zo geproduceerd

waren dat ze live heel moeilijk te spelen waren. Vanaf dat moment richtten ze zich daarom op het opnemen. Hierbij werd hun muziek steeds experimenteler. In 1970 hielden de Beatles op te bestaan en gingen de 'Fab Four' ieder hun eigen weg. De band die zo bepalend was voor de sixties, en die volgens velen aan de wieg van de flowerpower stond, was niet meer.

### Sympathy for the devils

De Beatles waren niet de enige toonaangevende band in de sixties. De Rolling Stones waren minstens zo bepalend. Waar de Beatles zich een wat beschaafdere uitstraling aanmaten (zeker vanuit modern perspectief), gingen de Stones voor een veel ruigere look. En als de Beatles in bepaalde gemeentes al vergeleken werden met de duivel, is het goed voor te stellen hoe de Stones in het toch wat conservatieve Nederland gezien werden. De Rolling Stones werden twee jaar na de Beatles opgericht en zagen in 1962 het levenslicht. Ze speelden eerst in ►

**De Beatles komen aan in Nederland op 5 juni 1964. Foto: Harry Pot, Nationaal Archief.**

<sup>1</sup> Kijk vooral deze korte samenvatting: [youtu.be/Zxs93sB8YKw](https://youtu.be/Zxs93sB8YKw).

<sup>2</sup> [onh.nl/verhaal/beatles-in-blokker](https://onh.nl/verhaal/beatles-in-blokker).

<sup>3</sup> [onsverleden.wordpress.com/2012/06/05/the-beatles-in-nederland](https://onsverleden.wordpress.com/2012/06/05/the-beatles-in-nederland).

het Britse clubcircuit, waar ze heel succesvol waren. In 1963 kregen ze hun eerste platencontract en hun eerste single, *Come on*, kwam datzelfde jaar uit. De tweede single van de Stones was *I Wanna Be Your Man*, geschreven door John Lennon en Paul McCartney (die van de Beatles inderdaad). Op 8 augustus 1964 werden de Rolling Stones door de Scheveningse impresario Paul Acket voor het eerst naar Nederland gehaald. Daar traden ze bij hem in de buurt op, in een zaal van het Kurhaus, een paar weken nadat de Beatles in een veilinghal in het onbekende dorpje Blokker hadden gestaan. Ook dit concert werd legendarisch, zij het om iets andere redenen.

**'Gedurende de voorprogramma's werd de zaal van het Kurhaus langzaam maar zeker vakkundig gesloopt; de toon was gezet'**

### Chaos in het Kurhaus

Om half elf 's ochtends kwamen de Rolling Stones op Schiphol aan. Er stonden hordes fotografen en joelende fans, maar vergeleken met de Beatles was het toch een beetje een tamme bedoeling. Na de persconferentie stapte de band in de auto en werden ze naar Den Haag gereden. Daar maakten ze een ontspannen wandelingetje door de stad waarna ze naar Hotel Terminus gingen. In het hotel signeerden ze enkele singletjes. Aan het einde van de dag gingen de Stones naar het Kurhaus om nog een laatste keer te repeteren. Rond half acht kwamen de eerste fans bij de zaal aan.<sup>4</sup> In het voorprogramma stonden Trix and the Paramounts, The Ricochets, The Telstars, The Fouryo's, en natuurlijk één van Neerlands grootste komieken: André van Duijn. Dat wil zeggen, op dat moment was de

zestienjarige André nog relatief onbekend en voerde hij als bandparodist playbackend een act op. Het gehele programma werd aan elkaar gepraat door Jos Brink. Al snel bleek dat het voorprogramma niet helemaal aansloot bij de wensen en verwachtingen van het Stones-publiek. Al tijdens de eerste band sneuvelde de glazen deuren van de concertzaal van het Kurhaus. En tijdens André van Duijn werd met een leuning een lamp van de muur geslagen. Gedurende de andere voorprogramma's werd de zaal van het Kurhaus langzaam maar zeker vakkundig verder gesloopt. De toon was gezet en in de pauze werd de sfeer alleen nog maar grimmiger. De dertig aanwezige politiemannen durfden eigenlijk de zaal niet meer in. Toch beschermden ze de cameraploeg en fotografen op het podium. De concertorganisator, Paul

De krant *De Tijd-Maasbode* over het Rolling Stones-concert in het Kurhaus, 10 augustus 1964.

DE TIJD-MAASBODE

MAANDAG 10 AUGUSTUS 1964

## TIENERS BREKEN KURZAAL BIJNA AF

# Uitzinnige taferelen bij het optreden van Rolling Stones

## Tien minuten genoeg voor totale chaos

### Onenigheid over aansprakelijkheid

(Van onze Haagse redacteur)

**SCHIEVENINGEN, 10 aug.** — Een uitzinnige groep tieners heeft zaterdagmiddag chaos in het Kurhaus van de Engelse Rolling Stones veroorzaakt. De politie is in de aanloop naar het concert ter bescherming van de langjarige meubelen en organelen, omdat het volde ruimte voor een groot aantal bezoekers, maar de politie is in de aanloop naar het concert ter bescherming van de langjarige meubelen en organelen, omdat het volde ruimte voor een groot aantal bezoekers.

De politie, met meer dan dertig man ter plaatse, werd in twee minuten tijd overvallen door een groep van tieners die de zaal wilden binnengaan. De politie werd overvallen door een groep van tieners die de zaal wilden binnengaan. De politie werd overvallen door een groep van tieners die de zaal wilden binnengaan.

het hotel, waar inmiddels ook een gevecht begonnen was tussen de politie en de fans van de Rolling Stones. Tieners bleven worden niet meer teruggehouden door de politie. De Rolling Stones konden de zaal binnengaan op tijd en werden naar achteren en naar voren gedrukt door de politie. De Rolling Stones konden de zaal binnengaan op tijd en werden naar achteren en naar voren gedrukt door de politie.

### Veldslag

Met plattelandse vertrek van de Rolling Stones werd de zaal van het Kurhaus in een veldslag veranderd. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie.

De politie trok zich terug, de Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie.



Knokploeg

Volgkloeg bleef bij de zaal van het Kurhaus. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie.

De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie.

De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie.

bleven van het 100 pershiel terzelfert een ander moment van het concert. Het was een veldslag.

### Filmploeg

Paul Acket heeft na alomteverloren de Rolling Stones van het Kurhaus. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie.

De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie.



De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie.

De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie.

De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie.

De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie. De Rolling Stones werden niet meer teruggehouden door de politie.



Het werd een verschrikkelijke „pauze“ in het Kurhaus bij het optreden van de Rolling Stones. Tieners werden van het podium de zaal weer ingepoot.



Acket, deed driftig gebarend zijn uiterste best om vanaf het podium de meute tot bedaren te brengen. Toen de Stones uiteindelijk zelf het podium opkwamen, was er eigenlijk al geen redden meer aan. Sommige fans klommen op het podium, maar werden daar vervolgens weer met veel geweld door de politie met gummiknuppel vanaf geslagen. Binnen een paar minuten was het snoer van de microfoon van Mick Jagger gesloopt en kon hij, schuddend met zijn sambabalen, alleen nog maar doen alsof hij zong. Ondertussen werden hele rijen stoelen losgetrokken en er vloog van alles door de lucht. De zesde Stone, de toetsenist Ian Stewart, raakte zelfs tot bloedens toe gewond toen zijn hoofd door iets werd geraakt. De Stones zochten daarom kort dekking achter hun versterkers, maar verlieten daarna snel de zaal. In totaal had de band nog geen tien minuten op het podium gestaan. De aanwezige fans werden met behulp van politiehonden de zaal uitgejaagd.<sup>5</sup>

### Gimme Shelter

Dit chaotische concert zal een heftige ervaring voor de Rolling Stones geweest zijn, maar het was helaas niet de laatste keer

dat het goed mis zou gaan bij hun optreden. Op 6 december 1969 gaven ze een gratis concert op de Altamont Raceway, in de Amerikaanse staat Californië. Voor de beveiliging hadden de Stones de Hells Angels ingehuurd, iets wat ze wel vaker hadden gedaan. De toon was echter gezet toen deze Hells Angels met hun motoren dwars door het publiek reden en die voor het podium parkeerden. In plaats van voor rust te zorgen, bleken de Angels juist gevechten te veroorzaken, waardoor de EHBO vol stroomde. Toen tijdens het optreden van de Stones een jonge man een ongeladen pistool trok, stak een Hells Angel hem direct met een mes neer. Vervolgens werd het slachtoffer door meerdere Angels ernstig mishandeld en dood achtergelaten. Ondertussen speelden de Rolling Stones hun set gewoon af. Dit concert werd gefilmd en is later als de Stones-documentaire *Gimme Shelter* uitgebracht. In de documentaire is de moord zelfs te zien. Na het concert stierven nog eens drie fans toen iedereen vertrok. Hoewel dit optreden door kenners vaak het muzikale hoogtepunt van de Stones wordt genoemd, is het toch vooral een zwarte dag in de popgeschiedenis.

### Einde van een tijdperk

Dit Altamont Free Concert met de Rolling Stones was geïnspireerd op het Woodstockfestival, en het was de bedoeling dat het als het *Woodstock van het Westen* de geschiedenis in zou gaan. Maar waar velen Woodstock zien als het hoogtepunt van de onschuldige hippiecultuur en de flowerpower, wordt het Altamont Free Concert juist gezien als het einde van de 'golden sixties'.



Het contrast tussen de Beatles en de Stones kan bijna niet duidelijker worden. Met het Beatles-album *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* begint de flowerpower en krijgen de sixties de reputatie van *Love & Peace*. Met de Stones op de Altamont Raceway verliest het tijdperk zijn onschuld. Wat dat betreft zijn de concerten van beide bands in Nederland bijna een voorafschaduwing van de toekomst. Een slungelachtige 'buurtwerker' van een klein onbeduidend Noord-Hollands dorpje die 's werelds grootste popband weet te boeken, is toch wel het toppunt van de onbezorgde Nederlandse culturele gezapigheid. Met de fans van de Rolling Stones die een concertzaal slopen, verliest die kneuterige Nederlandse popcultuur haar onschuld. Wat dat betreft is het ook wel begrijpelijk dat je in de sixties óf fan van de Beatles was, óf fan van de Stones. ■

Aankondigingsposter voor het desastreuze Rolling Stones-concert op de Altamont Raceway in 1969. Links: Concert van de Rolling Stones in Den Haag, 1967. Nationaal Archief.

<sup>4</sup> [anderetijden.nl/aflevering/155/Rolling-Stones-in-het-Kurhaus](http://anderetijden.nl/aflevering/155/Rolling-Stones-in-het-Kurhaus).

<sup>5</sup> [www.martinrep.nl/rock/stonesaddenboer.html](http://www.martinrep.nl/rock/stonesaddenboer.html).